

Date :- 01/08/2023

NOTIFICATION

Sub :- CBCS Syllabi of B.A./B.Com./B.Sc. in Sanskrit (Sem. I & II)

Ref. :- Decision of the Academic Council at its meeting held on 26/07/2023.

The Syllabi of B.A./B.Com./B.Sc. in Sanskrit (First and Second Semesters) as per **NATIONAL EDUCATION POLICY - 2020** and approved by the Academic Council as referred above are hereby notified for implementation with effect from the academic year 2023-24.

Copy of the Syllabi Shall be downloaded from the College Website
(www.kcesmjcollege.in)

Sd/-
Chairman,
Board of Studies

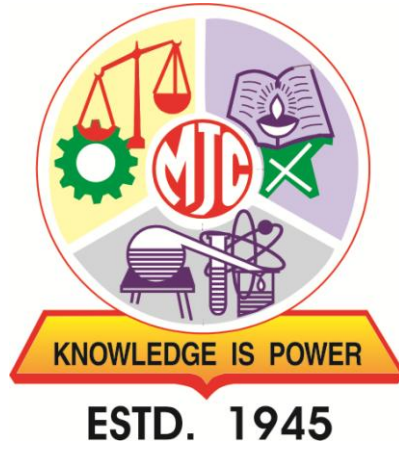
To :

- 1) The Head of the Dept., M. J. College, Jalgaon.
- 2) The office of the COE, M. J. College, Jalgaon.
- 3) The office of the Registrar, M. J. College, Jalgaon.

Knowledge is Power

Khandesh College Education Society's
MooljiJaitha College, Jalgaon
An "Autonomous College"

Affiliated to
KavayitriBahinabaiChaudhari
North Maharashtra University, Jalgaon-425001

STRUCTURE AND SYLLABUS

B.A.Honours/ Honours with Research (F.Y.B.A.SANSKRIT)

**Under Choice Based Credit System (CBCS)
and
as per NEP-2020 Guidelines**

(w.e.f. Academic Year: 2023-24)

प्रस्तावना

उच्च शिक्षण हे सर्वसमावेशक मूल्या धर्णीत व कौशल्या धर्णीत असावे ही उच्च शिक्षणाची पूर्वअट आहे आ ण ती सैद्धांतिक संकल्पनांचे सखोल ज्ञान आ ण अनुभवात्मक प्रात्यक्षक पद्धतींद्वारे प्राप्त केली पाहिजे. **UGC, NEP-2020** आ ण महाराष्ट्र सरकारच्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार मूळजी जेठा महा वद्यालय (स्वायत्त) ने वभाग- व शष्ट संरचना स्वीकारली आहे. महा वद्यालयाच्या संस्कृत अभ्यास मंडळाने संस्कृतप्रथम वर्ष पदवीचा अभ्यासक्रम तयार केला आहे. या अभ्यासक्रमातून संस्कृत भाषा आ ण साहित्य या वषयीची माहिती तसेचसंस्कृत लेखन व संभाषण ही भा षक कौशल्ये वद्यार्थ्यांमध्ये वक सत होतील असा प्रयत्न केलेला आहे. संस्कृत वषयातील मूलभूत बाबींची माहिती व्हावी आ णसंस्कृत भाषाव्यवहार अ धक सुखकर व्हावा हा या अभ्यासक्रमाच्या रचनेमागील हेतू आहे. या शवाय , प्रथम वर्षाच्या वद्यार्थ्यांना संस्कृतची भा षक कौशल्ये शक वली जातीलज्यामुळे वद्यार्थ्यांची रोजगारक्षमता वाढेल.

तीन/चार वर्षांच्या एकूण अभ्यासक्रमात प्राचीन , अर्वाचीन आ ण आधुनिक संस्कृत साहित्य , संस्कृतची भा षक कौशल्ये, संस्कृत व्याकरण आ ण संगणकीय संस्कृत ,व्यावहारिक संस्कृत , व वध माध्यमांसाठीची लेखन आ ण संवाद कौशल्ये व वेद, दर्शन हे वषय असणार आहेत. या शवाय , अभ्यासक्रमाची रचनासंस्कृत भाषा आ ण भाषांतरमीमांसा यांसारख्या अभ्यासपत्रिका व वध क्षेत्रातील वर्तमान आ ण भ वष्यातील गरजा पूर्ण करण्यासाठी तयार करण्यात आलेल्या आहेत.ज्यातून वद्यार्थ्यांची व वध कौशल्ये वक सत करण्यावर भर देण्यात आला आहे. या अभ्यासक्रमात प्रात्यक्षकाचा देखील समावेश आहे. प्रत्येक पेपरचा तपशीलवार अभ्यासक्रम सुचवलेल्या अ धक वाचनासाठीच्या संदर्भाच्या यादीसह जोडला आहे.

Programme Outcomes (PO) for B. A. Sanskrit Honours/ Honours with Research
Upon successful completion of this programme, the students will be able to

PO	PO
1.	Program me will develop a sense of societal and ethical responsibility.
2.	Program me will get the Language Skill, Basic Knowledge of Grammar & Literature
3.	The knowledge shall promote our graduates to stand independently amidst the growing technological innovations in the subject.
4.	The program shall promote them to choose varied career paths in Various.
5.	Application of language various sectors
6.	The graduates can apply this knowledge for pursuing postgraduate Education & PhD also

Program Specific Outcome (PSO) B.A.Sanskrit Honours/ Honours with Research

After completion of this course, students are expected to learn/understand the:

PSO No.	PSO
1.	Develop Attitude of Literary Forms. (Sanskrit Poetry, Story, Novel, Drama)
2.	Develop Reading, Writing & Communication Skills of Students.
3.	Develop Attitude of Sanskrit Linguistics & Grammar.
4.	Information about the history of Sanskrit Literature.
5.	Information about Literary Theory.
6.	Develop Critic and Research Attitude in Sanskrit Literature.

Multiple Entry and Multiple Exit options:

The multiple entry and exit options with the award of UG certificate/ UG diploma/ or three-year degree depending upon the number of credits secured;

Levels	Qualification Title	Credit Requirements		Semester	Year
		Minimum	Maximum		
4.5	UG Certificate	40	44	2	1
5.0	UG Diploma	80	88	4	2
5.5	Three Year Bachelor's Degree	120	132	6	3
6.0	Bachelor's Degree- Honours Or Bachelor's Degree- Honours with Research	160	176	8	4

F. Y. B. A. Sanskrit Course Structure

Semester	Course Module	Credit	Hours/ week	TH/ PR	Code	Title
I	DSC	4	4	TH	SAN-DSC-111	Introduction of Nitishatra नीतिशास्त्राचा परिचय
	DSC	2	2	TH	SAN -DSC-112	Sanskrit Story Part- I संस्कृतकथा भाग -१
	MIN	4	4	TH	SAN -DSC-111	Introduction of Nitishatra नीतिशास्त्राचा परिचय
	SEC	2	2	TH	SAN -SEC-111	Introduction of Sanskrit Language & Aarshmahakavya संस्कृतभाषा परिचय आ ण आर्षमहाकाव्ये
	SEC	1	2	PR	SAN -SEC-112	Writing and Speaking skills in Sanskrit- Practical-1 संस्कृत लेखन व संवाद कौशल्य – प्रात्यक्षिक-1
	AEC	2	2	TH	ENG-AEC-111	English Communication Skills - I
	EV/CI/E	2	2	TH	ES-VEC-111	Constitution of India / Environmental studies
	IKS	1	1	TH	IKS-111	Indian knowledge system

	CC	2	2	CC	NCC-CC111 NSS-CC-111 SPT-CC-111 CUL-CC-111	NCC NSS Sports Cultural
	DSC	4	4	TH	SAN -DSC-121	Introduction of Sanskrit Drama संस्कृतनाट्य परिचय
	DSC	2	2	TH	SAN -DSC-122	Sanskrit Story- Part II संस्कृतकथा-भाग - 2
	MIN	4	4	TH	SAN -DSC-121	Introduction of Drama संस्कृतनाट्य परिचय
	SEC	2	2	TH	SAN -SEC-121	Introduction of Sanskrit Language & Five Epics संस्कृतभाषापरिचय आ ण पंचमहाकाव्य
II	SEC	1	2	PR	SAN -SEC-122	Writing and Speaking skills in Sanskrit- Practical-2 संस्कृत लेखन व संवाद कौशल्य – प्रात्यक्षिक-2
	AEC	2	2	TH	ENG-AEC-121	English Communication Skills - II
	EV/CI	2	2	TH	CI/VEC -121	Constitution of India / Environmental studies
	IKS	1	1	TH	IKS-121	Indian knowledge system
	CC	2	2	CC	NCC-CC121 NSS-CC-121 SPT-CC-121 CUL-CC-121	NCC NSS Sports Cultural

DSC : Department-Specific Core course
DSE : Department-Specific elective
GE/OE : Generic/ Open elective
SEC : Skill Enhancement Course
MIN : Minor course
AEC : Ability Enhancement Course
VEC : Value Education Courses
ENG : English

ES : Environmental studies
CI : Constitution of India
IKS : Indian Knowledge System
CC : Co-curricular course
TH : Theory
PR : Practical

Exam Pattern

(100 Marks Theory course)

Pattern of Question Papers (Sem.- I & Sem.- II)

External Theory Examination		
Time : 3 Hours	Component Wise Details	Total Marks : 60
No. of Question		Marks
Question No.- 1	(Attempt any 2 out of 3 sub-questions)	12
Question No.- 2	(Attempt any 1 out of 2 sub-questions)	12
Question No.- 3	(Attempt any 1 out of 2 sub questions)	12
Question No.- 4	(Attempt any 1 out of 2 sub questions)	12
Question No.- 5	(Attempt any 3 out of 4 sub questions)	12
External Theory Examination Total marks		60
Internal theory assessment		
Unit Test (Component- 1 & 2)		20
Assignment / Group Discussion / Project / Seminar / Activity Participation / Study Visit (Component-3 & 4)		20
Internal Examination assessment Total Marks		40
External Theory Examination And Internal Examination assessment Total marks		100

Exam Pattern
(50 Marks Theory course)
Pattern of Question Papers (Sem. - I & Sem. - II)

External Theory Examination		
Time : 2 Hours	Component Wise Details	Total Marks : 40
No. of Question		Marks
Question No.- 1	(Attempt any 2 out of 3 sub-questions)	10
Question No.- 2	(Attempt any 1 out of 3 sub questions)	10
Question No.- 3	(Attempt any 2 out of 3 sub questions)	10
Question No.- 4	(Attempt any 2 out of 3 sub-questions)	10
External Theory Examination Total marks		40
Internal theory assessment		
Unit Test (Component-1)		10
Internal Examination assessment Total Marks		10
External Theory Examination And Internal Examination assessment Total marks		50

एफ. वाय.बी.ए.

प्रथमसत्र

SAN-DSC-111

Introduction of Nitishastra

नीतीशास्त्राचा परिचय

एकूण तास : ६०

गुण : १००

श्रेयांक : ४

Coarse Objective:	1.To study the Classical Sanskrit Poetry. 2. To give the knowledge of basic values to the students by medium of Sanskrit poetry. 3. To inculcate the knowledge of moral ethics of human society to the students through the medium of Sanskrit poetry. 4. To study the different personality of people in society through the Sanskrit literature.	
CoarseOutcomes :	At the end of course, the students will be able to; 1. know the Classical Sanskrit Poetry. 2. get the knowledge of basic values to the students by medium of Sanskrit poetry. 3. Knowledge of moral ethics of human society to the students through the medium of Sanskrit poetry.	
घटक	घटक विश्लेषण	तास
I	नीतिशतकम् :-अज्ञपद्धती,विद्वत्पद्धती	
	1.1: कविभर्तृहरी आणि त्यांच्या साहित्य संपदेचा परिचय 1.2 : अज्ञपद्धती - श्लोक१ते५ 1.3 : श्लोक६ते१० 1.4 : विद्वत्पद्धतीश्लोक१ते१०	१५
II	नीतिशतकम्- अर्थपद्धती, दुर्जनपद्धती,	
	2.1: अर्थपद्धती -श्लोक१ते५ 2.2: श्लोक६ते१० 2.3: दुर्जनपद्धती - श्लोक१ते५ 2.4: श्लोक६ते१०	१५
III	नीतिशतकम् - परोपकारपद्धती, धैर्यपद्धती	
	3.1: परोपकारपद्धती श्लोक१ते५ 3.2: श्लोक६ते१० 3.3: धैर्यपद्धती - श्लोक१ते५ 3.4: श्लोक६ते१०	१५

IV	नीतिशतकम्-दैवपद्धती, कर्मपद्धत	
	4.1 दैवपद्धती श्लोक १ ते ५ 4.2 श्लोक ६ ते १० 4.3 कर्मपद्धती - श्लोक १ ते ५ 4.4 श्लोक ६ ते १०	१५
अभ्यासाचे स्रोत :	• भर्तृहरी, नीतिशतकम्. भाग्यश्री भलवतकर (संपा) जलगांव .अथर्वप्रकाशन, २०२० • भर्तृहरी, नीतिशतकम्. अमरावती.सुयोगप्रकाशन.२००५ • भर्तृहरी, नीतिशतकम्.हातवळणे आणिमंगळूलकर. (संपा) पुणे. प्रका.एस.आर.देशमुख प्रकाशन.७३९, बुधवारपेठ, १९७८ • भर्तृहरी, नीतिशतकम्. एमआर. काळे (संपा) पुणे. १९६० • भर्तृहरी, नीतिशतकम्.डॉ.विमला श्रीकृष्णमणि त्रिपाठी.(संपा) वाराणासी,चौखंबाप्रकाशन,२०१८ • भर्तृहरी, भर्तृहरिशतकत्रयम्. डॉ.वंदनउपाध्याय (संपा) वाराणासी,चौखंबाप्रकाशन,२०१८ • भर्तृहरी, नीतिशतकम्. डॉ. राकेशशास्त्री (संपा) दिल्ली, प्रीतमप्रकाशन .२०१९ • भर्तृहरी, नीतिशतकम्. डॉ. अखिलेश शर्मा (संपा) लातूर, विद्याभारतीप्रकाशन .२०२०१५ • डॉ.भिखनलाल आत्रेय, भारतीयनीतिशास्त्र का इतिहास, हिंदीसमिती, सूचनाविभाग, लखनऊ,उत्तर प्रदेश .	

एफ. वाय. बी.ए.
प्रथम सत्र
SAN -DSC-112:
Sanskrit Story- Part-I
संस्कृतकथा –भाग १

एकूण तास : ३०
गुण : ५०

श्रेयांक : २

Coarse Objective:	1. To study the story literature 2. To give the knowledge of basic values to the students by story literature. 3. To inculcate the knowledge of moral ethics of human society to the students through the medium of story literature. 4. To acquaint the skill of reading and writing story.	
Coarse Outcomes:	At the end of course, the students will be able to 1. know the story literature. 2. get the knowledge of basic values to the students by medium of story literature. 3. Knowledge of moral ethics of human society to the students through the medium of story literature 4 Students will become capable of reading and writing story.	
घटक	घटक विश्लेषण	तास
I	1.1: कथासाहित्याचे महत्त्व 1.2: क्षपणक-कथा 1.3: ब्राम्हणी नकुलकथा 1.4: सिंहकारक –ब्राह्मणपुत्र-कथा।	०७
II	2.1: शोकविरहितं मरणम्। (पूर्वार्ध) 2.2: शोकविरहितं मरणम्। (उत्तरार्ध) 2.3: वृद्धात्सम्प्राप्तःज्ञानस्यव्रतोपदेशः। (पूर्वार्ध) 2.4: वृद्धात्सम्प्राप्तःज्ञानस्यव्रतोपदेशः। (उत्तरार्ध)	०८
III	3.1: परिवर्तनानुसारिणी जीवनशैली। (पूर्वार्ध) 3.2: परिवर्तनानुसारिणी जीवनशैली। (उत्तरार्ध) 3.3: मयादृष्टः कश्चिद् अतिकुशाग्रमतिः। (पूर्वार्ध) 3.4: मयादृष्टः कश्चिद् अतिकुशाग्रमतिः। (उत्तरार्ध)	०७

IV	4.1: भिक्षाचारस्य जीवनोपदेशः । (पूर्वार्ध) 4.2: भिक्षाचारस्य जीवनोपदेशः । (उत्तरार्ध) 4.3: आदौशिरः शूलम् । (पूर्वार्ध) 4.4: आदौशिरः शूलम् । (उत्तरार्ध)	०८
अभ्यासाचे स्रोतः	- मूर्तिसुधा, सुजा: उताहोआजा, पुणे, प्रकाशक-पुणे, गायत्रीसाहित्य,प्रतिकनगर, येरवडा, २०१०. - MurtiSudha Wise or other wise , New Delhi, publisher, pengun books – .2002. - मूर्तिसुधा,वाईजअंडअदरवाईज : सुधामूर्ती : मराठीअनुवाद : लीनासोहानी, मुंबई,मेहतापुब्लीशिंगहोऊस, - संस्कृतसाहित्यपरिचय :- राष्ट्रीयशैक्षिकअनुसंधानऔरप्रशिक्षणपरिषद, नईदिल्ली. २०१९ - शरीफमोहम्मद, संस्कृतकथासाहित्यएकअध्ययन : इलाहाबादसंस्कृतविभाग, इलाहाबादविश्वविद्यालय,.१९९३ - A History of Sanskrit Literature: Classical Piriya. Vol-1 University of Calcutta,1962 - शर्मा अखिलेश, अपरीक्षितकारक, संपादक- लातूर. विद्याभारतीप्रकाशन.२०१० - शर्मा विष्णू, अपरीक्षितकारक संपादक- गायकवाडराजेंद्र, लातूर. विद्याभारतीप्रकाशन.२०१०	

एफ. वाय. बी.ए.
प्रथम सत्र
MIN/SAN -DSC-111
Introduction of Nitishastra
नीतीशास्त्राचापरिचय

एकूणतास: ६०

गुण : १००

श्रेयांक : ४

Coarse Objective:	1.To study the Classical Sanskrit Poetry. 2. To give the knowledge of basic values to the students by medium of Sanskrit poetry. 3. To inculcate the knowledge of moral ethics of human society to the students through the medium of Sanskrit poetry. 4. To study the different personality of people in society through the Sanskrit literature.	
Coarse Outcomes:	At the end of course, the students will be able to; 1. know the Classical Sanskrit Poetry. 2. get the knowledge of basic values to the students by medium of Sanskrit poetry. 3. Knowledge of moral ethics of human society to the students through the medium of Sanskrit poetry.	
घटक	घटक विक्षेपण	तास
I	नीतिशतकम् :-अज्ञपद्धती,विद्वत्पद्धती	
	1.1: कविभर्तृहरी आणि त्यांच्या साहित्यसंपदेचापरिचय 1.2 : अज्ञपद्धती - श्लोक१ ते५ 1.3 : श्लोक६ ते१० 1.4 : विद्वत्पद्धतीश्लोक१ ते१०	१५
II	नीतिशतकम्- अर्थपद्धती, दुर्जनपद्धती,	
	2.1: अर्थपद्धती -श्लोक१ ते५ 2.2: श्लोक६ ते१० 2.3: दुर्जनपद्धती - श्लोक१ ते५ 2.4: श्लोक६ ते१०	१५
III	नीतिशतकम् - परोपकारपद्धती, धैर्यपद्धती	१५
	3.1: - परोपकारपद्धती श्लोक१ ते५ 3.2: श्लोक६ ते१० 3.3: धैर्यपद्धती - श्लोक१ ते५ 3.4: श्लोक६ ते१०	

IV	नीतिशतकम्-दैवपद्धती, कर्मपद्धत	15
	4.1 दैवपद्धती श्लोक १ ते ५	
	4.2 श्लोक ६ ते १०	
	4.3 कर्मपद्धतपद्धती - श्लोक १ ते ५ 4.4 श्लोक ६ ते १०	
अभ्यासाचे स्रोत:	• भर्तृहरी, नीतिशतकम्. भाग्यश्री भलवतकर. (संपा) जलगांव .अथर्वप्रकाशन, २०२० • भर्तृहरी, नीतिशतकम्. अमरावती.सुयोग प्रकाशन.२००५ • ३)भर्तृहरी, नीतिशतकम्.हातवळणे आणि मंगळूलकर. (संपा) पुणे. प्रका.एस.आर.देशमुखप्रकाशन.७३९, बुधवारपेठ, १९७८ • भर्तृहरी, नीतिशतकम्. एमआर. काळे (संपा) पुणे. १९६० • भर्तृहरी, नीतिशतकम्.डॉ.विमलाश्रीकृष्णमणित्रिपाठी.(संपा) वाराणासी,चौखंबाप्रकाशन,२०१८ • भर्तृहरी, भर्तृहरिशतकत्रयम्. डॉ.वंदनउपाध्याय. (संपा) वाराणासी,चौखंबाप्रकाशन,२०१८ • भर्तृहरी, नीतिशतकम्. डॉ. राकेशशास्त्री.(संपा) दिल्ली, प्रीतमप्रकाशन .२०१९ • भर्तृहरी, नीतिशतकम्. डॉ. अखिलेशशर्मा .(संपा) लातूर, विद्याभारतीप्रकाशन .२०२०१५ • ९)डॉ. .भिखनलालआत्रेय, भारतीयनीतीशास्त्रकाइतिहास,हिंदीसमिती,सूचनाविभाग,लखनऊ,उत्तरप्र देश .	

एफ. वाय. बी.ए.

प्रथम सत्र

SAN -SEC- 111

Introduction of Sanskrit Language & Epics

संस्कृत भाषा परिचय आणि आर्ष महाकाव्ये

तासिका: ३०

गुण : ५०

श्रेयांक : २

Coarse Objective:	1.To study the basic knowledge about Sanskrit grammar. 2.To study the importance of creative language. 3.To study the language skill. 4.To introduce the Sanskrit Epic literature	
Coarse Outcomes:	At the end of course, the students will be able to 1.learn the basic knowledge about Sanskrit grammar. 2.know the importance of creative language . 3.the language skill. 4.To know the Sanskrit Epic literature.	
घटक	घटक विक्षेपण	तासिका
I	शब्दरूप	
	1.1 शब्दरूप,विभक्ती,वचन ई. परिचय 1.2 स्वरान्त शब्दरूपे 1.3 व्यजनान्त शब्दरूपे 1.4: सर्वनाम शब्दरूपे	०७
II	संज्ञा प्रकरण	
	2.1: माहेश्वरी सूत्र 2.1: संज्ञा सूत्र 2.3: उच्चारण स्थान सूत्र 2.4: प्रयत्न सूत्र	०८
III	आर्षमहाकाव्यपरिचय. 3.1: वाल्मीकीपरिचय. 3.2: रामायणपरिचय. 3.3: कथापरिचय.	०७

	3.4: पात्रपरिचय.	
IV	आर्ष महाकाव्य परिचय. 3.1: व्यास परिचय. 3.2: महाभारत परिचय. 3.3: कथा परिचय. 3.4: पात्र परिचय	०८
अभ्यासाचे स्रोत:	संस्कृतभारती; विभक्तिवल्लरी; बेङ्गलुरु. २०१२ . - डॉ. शारदारमेशगाडगे; शारदीयम्; नागपुरम्; श्रीरिणुकाप्रकाशनम्, २०१४. - वरदराज; लघुसिद्धांत कौमुदी, चौखंबा प्रकाशन वाराणासी, २००५ - द्विवेदी कपिलदेव, लघुसिद्धांत कौमुदी, विश्वविद्यालय प्रकाशन, वाराणासी, २०१० - सुखराम; रूपचन्द्रिका; दिल्ली-७; परिमलपब्लिकेशन २७/२८ साकेतनगर, १९९७. - ईश्वरचंद्रशर्मा; लघुसिद्धांत कौमुदी; दिल्ली-७; परिमलपब्लिकेशन २७/२८ साकेतनगर २०१०. - पंडित सातवलेकर; संस्कृतस्वयंशिक्षक; दिल्ली, ६; वि. गो. हा. ४४०८, नईसडक, २०११. - चारुदेवशास्त्री; बृहदनुवादचंद्रिका; दिल्ली, ६; वि. गो. हा. ४४०८, नईसडक, १९७७ . - रामशास्त्री; संस्कृतशिक्षणसरणी; दिल्ली, ६; वि. गो. हा. ४४०८, नईसडक, १९९० . - डॉ. मधुसुदनपेन्ना; विसासंस्कृतसाधना, नागपूर, क. कु. का. सं. विद्यापीठ, २०१९ - चारुदेवशास्त्री; अनुवादरत्नाकर; दिल्ली, ६; वि. गो. हा. ४४०८, नईसडक, १९९८ . - वाल्मीकि, वाल्मीकीरामायण—बलसाडपारडी, गुजरात - व्यास, महाभारत, संपादक- सुखटणकर, प्रकाशक - भांडारकरप्राच्यविद्यामंदिर, पुणे - वाल्मीकी, वाल्मीकीरामायण- -सं. स्वामीजगदीश्वरानंद- विजयकुमारगोविन्दरामहासानंद, नईसडक, न्यूदिल्ली. १९९७ - महाभारत-व्यास-सं. स्वामीजगदीश्वरानंद- विजयकुमारगोविन्दरामहासानंद, नईसडक, न्यूदिल्ली. १९९५ - युधिष्ठिरमीमांसक, शब्दरूपावली,	

रामलालकपूरट्रस्ट, पाणिनिमहाविद्यालयरेवली, बहालगढ़, जि.
सोनीपतहरियाणा. २०१२

एफ. वाय. बी.ए.

प्रथम सत्र

SAN-SEC-112:

Writing and Speaking skills in Sanskrit- Practical-1

संस्कृत लेखन व संवाद कौशल्य-प्रात्यक्षिक-1

तासिका : ३०

गुण : २५

श्रेयांक : १

Coarse Objective :	1.To study the social involvement and focus the Sanskrit language . 2.To study the importance of oratory Sanskrit language. 3.To study the language ski 4.To introduce the famous Sanskrit epic and their values	
Coarse Outcomes:	At the end of course, the students will be able to 1. learn the involvement and focus the Sanskrit language 2.know the importance of oratory Sanskrit language 3. Acquisition of language skill. 4. To know the famous Sanskrit epic and their	
घटक	घटक विश्लेषण	प्रात्याक्षिक तास
	1.1 परिसरातील वैदिक पाठशालांना भेट देणे. 1.2 वैदिक मंत्राणि लौकिक श्लोकांचे छन्दोबद्ध वाचन. 1.3 आकाशवाणी व दूरदर्शन यांचे संस्कृत वातम्यांचे परीक्षण 1.4 परिसरातील शाळेतील मुलांना संस्कृत श्लोकांची संथा देणे	३०
अभ्यासाचे स्रोत:	- डॉ. ब्रह्मानंद त्रिपाठी; छन्दोमन्जरी; चौखम्भासुरभारती प्रकाशन, वाराणसी; - २०१३ - गंगादास; छन्दोमन्जरी; चौखम्भासंस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी -१; - २०२२ - परमेश्वर दीन पाण्डेय; छन्दोमन्जरी; चौखम्भाकृष्णदास अकादमी, वाराणसी; २०१७ - श्रीकेदारभट्ट; वृत्तरत्नाकर; सं. आचार्य बलदेव उपाध्याय; चौखम्भासुरभारती प्रकाशन, वाराणसी; १९८०	

SEMESTER-II

एफ. वाय. बी.ए.
द्वितीय सत्र

SAN -DSC-121

Introduction of Sanskrit Drama

संस्कृत नाट्यपरिचय

एकूणतास: ६०
गुण - १००

श्रेयांक : ४

Coarse Objective :	1. To study the Sanskrit Drama. 2. To give the knowledge of Rasa, Abhinaya, story to the students by Sanskrit Drama . 3. To inculcate the knowledge of moral ethics of human society to the students through the medium of Sanskrit Drama. 4. To study the different Characters in society through the Sanskrit Drama.	
Coarse Outcomes:	At the end of course, the students will be able to; 1. know the Sanskrit Drama . 2. get the knowledge of Rasa, Abhinaya, story to the students by Sanskrit Drama 3. Knowledge of moral ethics of human society through the medium of Sanskrit Drama. 4. know the different Characters in society through the Sanskrit Drama	
घटक	घटकविश्लेषण	तासिका
I	संस्कृतनाटकाचाइतिहास	
	1.1: नाटकाची उत्पत्ती आणि विकास 1.2: संस्कृत नाटकाचे प्रकार आणि 1.3: संस्कृत नाटकाची वैशिष्ट्ये 1.4: संस्कृत नाटककार भास,	१५
II	संस्कृतनाटकाचाइतिहास	
	2.1 संस्कृतनाटककारकालिदास 2.2 संस्कृतनाटककारशूद्रक 2.3 संस्कृतनाटककारहर्ष 2.4 संस्कृतनाटककारभवभूति	१५
	नाटक-कर्णभार-भास	

III	3.1 नाटकाचा, कवीचा, परिचय 3.2 कथावस्तू 3.3 पात्रपरिचय 3.4 चरित्रचित्रणे	१५
IV	नाटक-कर्णभार-भास 4.1 काव्यगतवैशिष्ट्ये 4.2 अंकएक 4.3 भासांची भाषाशैली 4.4 नाटकातील रस, छंद, अभिनय	१५
अभ्यासाचे स्रोत:	- कळवेकरवि.वा., संस्कृतसाहित्याचा सोपपत्तिक इतिहास. नागपूर: शारदाप्रकाशन १९९३ - मकडोनेल ए.ए., A History of Sanskrit Literature. पुनर्मुद्रण, नवी दिल्ली: मुंशीराममनोहरलाल १९६६ - कीथ ए.बी., A History of Sanskrit Literature. दिल्ली: मोतीलाल बनारसीदास २००१ - दासगुप्ता अँड डेक्लासिकल पीरियड, A History of Sanskrit Literature. खंड १, कलकत्ता: कलकत्ता विद्यापीठ १९६२ - विन्टरनिट्झ एम. A History of Sanskrit Literature. खंड १ व ३, कलकत्ता: १९५९ दिल्ली: पुनर्मुद्रण, मोतीलाल बनारसीदास १९९८. - भास, कर्णभारम्संपादक- अखिलेश शर्मा लातूर. विद्याभारती प्रकाशन. २०१० - भासनाटकत्रयम्संपादक- म.मो. केळकर हातवळणे मंगरूळकपुणे. - मिराशी. व.वि, भवभूति, मुंबई, महाराष्ट्र राज्य साहित्य- संस्कृती मंडळ, १९९९ - भट. गो. के. संस्कृतनाटके आणि नाटककार, पुणे, श्रीविद्या प्रकाशन पुणे ३०. १९८० - भास, तीन एका किंका, किल्हापूर, महाराष्ट्र ग्रंथ भंडार महाद्वार रस्ता, पुणे १९६२	

एफ. वाय. बी.ए.
द्वितीय सत्र
SAN-DSC-122
Sanskrit story -II
संस्कृतकथा - २

तासिका : ३०

गुणः ५०

श्रेयांक : २

Coarse Objective :	1. To study the story literature 2. To give the knowledge of basic values to the students by story literature. 3. To inculcate the knowledge of moral ethics of human society to the students through the medium of story literature. 4. To aquair the skill of reading and writing story.	
Coarse Outcomes:	At the end of course, the students will be able to; 1. know the story literature. 2. get the knowledge of basic values to the students by medium of story literature. 3. Knowledge of moral ethics of human society through the medium of story literature 4 Students will become capable of reading and writing story.	
घटक	घटक विक्षेपण	तासिका
I	अपरीक्षितकारकम्	
	1.1: कथासाहित्याचेमहत्त्व 1.2: आधुनिककथांचापरिचय 1.3: लोभाविष्टचक्रधरकथा 1.4: सोमशर्मपितृकथा	0७
II	सुज्ञा: उताहोआज्ञा : सुधामूर्ती	
	2.1:स्वातंत्र्यदिनस्यविरामदिनः। (पूर्वार्ध) 2.2: स्वातंत्र्यदिनस्यविरामदिनः। (उत्तरार्ध) 2.3: मार्गणंसत्वरं, विवाहोऽपिसत्वरम्। (पूर्वार्ध) 2.4: मार्गणंसत्वरंविवाहोऽपि सत्वरम् । (उत्तरार्ध)	0८
III	3.1: संवेदनशून्यतया: परिणाम।(पूर्वार्ध) 3.2: संवेदनशून्यतया: परिणाम। (उत्तरार्ध) 3.3: युवान: ननिसत्त्वा। (पूर्वार्ध) 3.4: युवान: ननिसत्त्वा: । (उत्तरार्ध)	0७
IV	4.1: सकारात्मक: दृष्टिकोन: सुखसोपानस्यप्रथमापददण्डिका। (पूर्वार्ध) 4.2:सकारात्मक: दृष्टीकोन: ।सुखसोपानस्यप्रथमापददण्डिका।	0८

	(उत्तरार्ध) 4.3: यल्लमानाम्ना'अबला'मनसा'सबला'। (पूर्वार्ध) 4.4: यल्लमानाम्ना'अबला'मनसा'सबला'। (उत्तरार्ध)	
अभ्यासाचे स्रोत:	• Wise or other wise :-Sudhamurti –publishar –penguin books –new delhi .2002. • वाईजअंडअदरवाईज : सुधामूर्ती : मराठीअनुवाद : लीनासोहानी, मेहतापुब्लीशिंगहोऊस,मुंबई • संस्कृतसाहित्यपरिचय :- राष्ट्रीयशैक्षिकअनुसंधानऔरप्रशिक्षणपरिषद, नईदिल्ली. २०१९ • संस्कृतकथासाहित्यएकअध्ययन : मोहम्मदशरीफ,संस्कृतविभाग, इलाहाबादविश्वविद्यालय, इलाहाबाद.१९९३ • A History of Sanskrit Literature: Classical Piriya. Vol-1 University of Calcutta,1962 • सुज्ञा: उताहोआज्ञा :- सुधामूर्तीप्रकाशक-गायत्रीसाहित्य, प्रतिकनगर, येरवडा, पुणे२०१० • शर्माअखिलेश, अपरीक्षितकारक, संपादक- लातूर. विद्याभारतीप्रकाशन.२०१० • शर्माविष्णू, अपरीक्षितकारकसंपादक- गायकवाडराजेंद्र, लातूर. विद्याभारतीप्रकाशन.२०१०	

एफ. वाय. बी.ए.

द्वितीय सत्र

SAN-MIN-121

Introduction of Sanskrit Drama

संस्कृतनाट्यपरिचय

एकूणतास : ६०

गुण: १००

श्रेयांक

Coarse Objective :	1. To study the Sanskrit Drama. 2. To give the knowledge of Rasa, Abhinaya, story to the students by Sanskrit Drama . 3. To inculcate the knowledge of moral ethics of human society to the students through the medium of Sanskrit Drama. 4. To study the different Characters in society through the Sanskrit Drama.	
Coarse Outcomes:	At the end of course, the students will be able to; 1. know the Sanskrit Drama . 2. get the knowledge of Rasa, Abhinaya, story to the students by Sanskrit Drama. 3. Knowledge of moral ethics of human society through the medium of Sanskrit Drama. 4. know the different Characters in society through the Sanskrit Drama.	
घटक	घटक विश्लेषण	तासिका
I	संस्कृत नाटकाचा इतिहास	
	1.1: नाटकाची उत्पत्ती आणि विकास 1.2: संस्कृत नाटकाचे प्रकार 1.3: संस्कृत नाटकाची वैशिष्ट्ये 1.4: संस्कृत नाटककार भास	१५

II	संस्कृत नाटकाचा इतिहास	
	2.1: संस्कृतनाटककारकालिदास 2.2: संस्कृतनाटककारशूद्रक 2.3: संस्कृतनाटककारहर्ष 2.4: संस्कृतनाटककारभवभूति	१५
III	नाटक-कर्णभार-भास	
	3.1: नाटकाचा, कवीचा, परिचय 3.2: कथावस्तू 3.3: पात्रपरिचय 3.4: चरित्रचित्रणे	१५
IV	नाटक-कर्णभार-भास	
	4.1: काव्यगतवैशिष्टे 4.2: अंकएक 4.3: भासांचीभाषाशैली 4.4: नाटकातीलरस, छंद, अभिनय	१५
अभ्यासाचे स्रोत:	सोमलवार नीला, संस्कृत साहित्यातील श्रेष्ठ कवी. नागपूर: कौमुदी प्रकाशन, २००५ - कळंबेकर वि.वा., संस्कृत साहित्याचा सोपपत्तिक इतिहास. नागपूर: शारदा प्रकाशन, १९९३ - मकडोनेल ए.ए., A History of Sanskrit Literature. पुनर्मुद्रण, नवी दिल्ली: मुंशी राम मनोहरलाल, १९६६ - कीथ ए.बी, A History of Sanskrit Literature. दिल्ली: मोतीलाल बनारसीदास, २००१ - दासगुप्ता अँड डे क्लासिकल पीरियड, A History of Sanskrit Literature. खंड १, कलकत्ता: कलकत्ता विद्यापीठ, १९६२ - विन्टरनिट्झ एम. A History of Sanskrit Literature. खंड १ व ३, कलकत्ता: १९५९ दिल्ली: पुनर्मुद्रण, मोतीलाल बनारसीदास, १९९८. - भास, कर्णभारम् संपादक- अखिलेश शर्मा, लातूर. विद्याभारती प्रकाशन. २०१०	

	- भास, भासनाटकत्रयम् संपादक- म.मो. केळकर, हातवळणे, मंगरूळकर, पुणे - मिराशी. व.वि, भवभूति, मुंबई, महाराष्ट्र राज्य साहित्य- संस्कृती मंडळ, १९९९ - भट. गो. के. संस्कृत नाटके आणि नाटककार, पुणे, श्रीविद्या प्रकाशन, पुणे ३०. १९८० - भास, तीन एकांकिका, कोल्हापूर, महाराष्ट्र ग्रंथ भांडार महाद्वार रस्ता, पुणे १९६२	
--	--	--

एफ. वाय. बी.ए. द्वितीय सत्र SAN-SEC-121 Introduction of Sanskrit Language & Five Epic संस्कृतभाषेचा परिचय आणि पंचमहाकाव्य		
तासिका : ३०		
गुण : ५०		श्रेयांक : २
Coarse Objective :	1. To study the basic knowledge about Sanskrit grammar. 2. To study the importance of creative language. 3. To study the language skill. 4. To introduce the Sanskrit five Epic literature	
Coarse Outcomes:	1. learn the basic knowledge about Sanskrit grammar. 2. know the importance of creative language . 3. get the language skill 4. To know the Sanskrit Five Epic literature.	
घटक	घटक विश्लेषण	तासिका
I	विभक्तिवल्लरी	
	1.1: व्याकरणाचा परिचय, 1.2: कारकपरिचय, , 1.3: वाक्यप्रयोगप्रथमा- विभक्ती,	०७

	1.4: द्वितीया- विभक्ती, तृतीया- विभक्ती,	
II	विभक्तिवल्लरी	
	2.1: चतुर्थी-विभक्ती, पञ्चमी- विभक्ती, 2.1: षष्ठीविभक्ती, सप्तमीविभक्ती, 2.3: धातुरूपपरिचय, 2.4: लट्, लृट्, लोट्, विधीलिङ्, लङ्लकर,	०८
III	पंचमहाकाव्य- परिचय	
	3.1: महाकाव्यलक्षण, महत्व, 3.2: कालिदासपरिचय, 3.3: रघुवंशपरिचय, 3.4: कुमारसंभवपरिचय	०७
IV	पंचमहाकाव्यपरिचय	
	4.1: श्रीहर्ष, माघ, भारवीपरिचय, 4.2: किराताजुनीयपरिचय, 4.3: शिशुपालवधपरिचय, 4.4: नैषधीयचरितपरिचय	०८
अभ्यासाचे स्रोत:	• भट गो.के.संस्कृतमहाकाव्याचेपंचप्राण,.मनोहरग्रंथमाला, पुणे १९७० • वेम्पटीकुटुम्बशास्त्री; वाक्यविस्तार:;नवदेहली; राष्ट्रीयसंस्कृतसंस्थान, २००९. • रामप्रकाशवर्णी; संस्कृतव्याकरणदर्शनकेविविधसोपान; दिल्ली-७;परिमलपब्लिकेशन २७/२८साकेतनगर, १९९०. • सुखराम; रुपचन्द्रिका; दिल्ली-७; परिमलपब्लिकेशन २७/२८साकेतनगर, १९९७. • ईश्वरचंद्रशर्मा; लघुसिद्धांतकौमुदी; दिल्ली-७; परिमलपब्लिकेशन २७/२८साकेतनगर २०१०. • पंडितसातवलेकर; संस्कृतस्वयंशिक्षक; दिल्ली, ६; वि.गो.हा. ४४०८, नईसडक, २०११. • चारुदेवशास्त्री; बृहदनुवादचंद्रिका; दिल्ली, ६; वि.गो.हा. ४४०८, नईसडक, १९७७ . • रामशास्त्री; संस्कृतशिक्षणसरणी; दिल्ली, ६; वि.गो.हा. ४४०८, नईसडक, १९९० . • डॉ. मधुसूदनपेन्ना; विसासंस्कृतसाधना, नागपूर, क.कु.का.सं.विद्यापीठ, २०१९ • चारुदेवशास्त्री; अनुवादरत्नाकर; वि.गो.हा. ४४०८, नईसडकदिल्ली, ६	

एफ. वाय.
द्वितीय सत्र
SAN-SEC-121

Writing and Speaking skills in Sanskrit- Practical-2

संस्कृत लेखन व संवाद कौशल्य -प्रात्यक्षिक-2

तासिका : ३०

गुण : २५

श्रेयांक : १

Coarse Objective :	1. To study the basic knowledge about Sanskrit language. 2. To study the importance of pronunciation. 3. To study the speaking skill. 4. To know the awareness of Sanskrit language in society.	
Coarse Outcomes:	At the end of course, the students will be able to--- 1. learn the basic knowledge about Sanskrit language. 2. know the importance of pronunciation. 3. Acquisition the speaking skill. 4. To know the awareness of Sanskrit language in society.	
घटक	घटक विश्लेषण	प्रात्यक्षिक तास
	1.1 Mooc on Iain course 1.2 संस्कृतव्याकरणसूत्रपठन. 1.3 वाक्यप्रयोगप्रथमा- विभक्ती. 1.4 द्वितीया- विभक्ती, तृतीया- विभक्ती.	३०

शुभमस्तु